

152 Lib. II. De Martyrum dignitate

*sicut in sa-
pere huma-
nam.
Job 1. 1.*

S. Chrys.

ordinatur cap. 1. v. 1. *Vir erat in terra Hus nomine Job. Pro vir, legunt Græci Patres, homo; quia voce designari putant naturæ humanae humilem conditionem, & imbecillitatem. Ast quorum hoc? Aperit egregie admodum Sanct. Chrysostom. Vitam illustrem expl. caturus erat, nostra vivendi ratione longè superiorem: ne quis igitur certaminum, ac PATIENTIÆ speciata magnitudine incre-
dibili, peregrinā quadam, & non humana eum natura præditum arbitraretur; naturam à primo ponit in conspectu. Tanta est Martyrum patientia, tamque divinæ æmulam, ut si de humana illorum conditione, & im-
becillitate nature non præmoneamus, Diu-
veri à nobis habendi sint, & appellandi.*

541 His adnecte; Martyres Deos effici; & Deorum appellatione gaudere ob singula-
rem divinæ imcompatibilitatis imitationem: li-
cet, n. multa sint perpepsi, gravissima, &
acerbissima illa tamen adeò patienter, gene-
*Divinam
impatibili-*

*tatem Marti-
nus, & res
lantur.*

roseque pertulere, ut per patientiam ipsam evaferint tormentis omnibus superiores, & iures ante-
quodam modo ad Dei imitationem impati-
biles. Hinc illud Chrys. Ho. 3. in c. 1. ad Rom. cum enim imparabilem Dei naturam commendasset, cui nulla humana audacia possit mali aliquid inferre, subdit. *Homines
hac potissimum in re similes Deo efficiuntur,
quoties mali nihil patiuntur ab iis; qui ipsis S. Chrys.
incommodare volunt: nihil ludentur ab iis,
qui ludent, &c. Qued ad Martyres præ-
fertim spectat, de quibus Nazian. Ora. 3.
Cum igne, & ferro, & belluis, &c. alacri Nazia-
animo, velut in alienis corporis, imò quasi
corporum expertes dimicarunt. Illos igitur
per Patientiam ad imcompatibilitatem quandam
divinæ æmulam fuisse evectos, ac proinde
ad Deorum nuncupationem, perspicue effi-
citur. Quippe, ut Clem. aiebat Alex. 2. Cle. Alex.
Strom. *Ad imcompatibilitatem deductus homo,
Deus efficitur.**

LIBER TERTIUS DE SELECTIS, ET HEROICIS MARTYRUM

Virtutibus, in tres Partes divisus.

Bono in lumine ponere aggredior selectas Martyrum Virtutes; quas iphi non levibus, & perituriis in chartis, sed propriis expresserunt animis; & in uno martyrii opere eximio, tanquam in speculo, suam ipsæ imaginem adumbrant pulcherrimè, irradiantque purpureâ luce magnificentissimè. In accurata verò illarum commendatione conabor digitum tantummodo intendere in solos Martyres lectum Christianæ Religionis florem, & Virtutum omnium promptuarium. Non de singulis eorum Virtutibus erit nobis sermo, sed generatim in 1. hujus libri parte de omnibus in communi; & universim de Fide, Spe, Charitate; & quatuor Virtutib. Cardinalibus. In 2. de tribus Theologicis Virtutibus speciatim. In 3. de Prudentia, Justitia, Fortitudine, & Temperantia.

PARS PRIMA.

Proprietas Martyrum Virtutes in generali; & universim Fidem, Spem, & Cha-
ritatem, quatuorque Virtutes Cardinales.

CAP. I.

*Gratum Virtuum omnium certamen: unaque-
que contendit, potiorem sibi laudem deberi
in opere Martyrii eximio.*

542 Cum probabilis sit eorum sententia,
qui existimant, motivum, ex quo

Martyr mortem acceptat, esse illi arbitrarium intra genus honesti supernaturalis; ita ut ex quocunque motivo voluerit, five charitatis, five religionis, alteriusve cujuscunq; virtutis, posit & elicere, & imperare, vel dumtaxat elicere acceptationem martyrii: non vnum ad enim Martyr astricatus est ad certi aliquius morientum.

119-

Virtutibus Cap. I.

153

motivi honesti usurpationem; sufficit moti-
vum acceptandi martyrum esse supernatura-
le, & cum fide vera aliquatenus complica-
tum, ac proinde pertinens ad virtutem ali-
quam infusum, five Theologicam, five Mor-
alem. Cum hoc, inquam, probable sit, vi-
dere mihi videor jucundum Virtutum om-
nium certamen inter se contendentium ani-
mosè, quænam in opere martyrii egregio pri-
mas ferat, & triumphi palmam. Et enim, con-
certationem hanc adumbrari bellissime reor
in Rachele, & Lia sororibus de Jacobi vi-
tri sui benevolentia, incredibili studio con-
tentibus. De quo plura Genes. 30. & ibi
facili Interpretes. Atqui in fortissimo Jaco-
bo tantopere divexato præsignari nullus dif-
fitebitur fortissimos Ecclesiæ Martyres, ut
latè efficio infrā agens de lucta Jacobea,
quam ad Martyres refero. In Rachele vero,
& Lia, plures rectè arbitrantur, fuisse splen-
didè piætas, & symbolicè adumbratas castissi-
mas Virtutes, quas Philo Judæus lib. de
præmiis, *Virgines* appellat. Sed audiendus
Richardus de Sanct. Victore lib. 2. de 12.
Patriarchis: *Rachel est studium sapientiae, Lia
desiderium iustitiae, &c. Perfecta iustitia ju-
ber inimicos diligere; parentes, propria quæ-
que relinquere, illata mala patienter ferre.*
Subtextit deinde: *omni spiritui rationali, id
est, Jacob, gemina quædam vis data est: una
est ratio, altera affectio; ratio quæ discerni-
namus, affectio quæ diligamus.* Itaque senten-
cie videtur Virtutes omnes, & quæ ad intel-
lectus, & quæ ad voluntatis ornamentum spe-
stant, in Rachele, & Lia præsignari. In qua-
rum contentione pro capiendo Jacobi sui
amore, præclarè illud indigitatur certamen,
quo Virtutes singulæ five Theologicæ, five
morales contendunt, potiorem sibi laudem,
& benevolentiam deberi in opere martyrii
eximio: in quo & Martyris, & Virtutum
omnium facunditas nimiope r̄ esplendet, &
copiosa supernaturalium actuum proles, ob
quam singulæ virtutes blanditas Martyribus
faciunt, & amicum nutum ancipantur, eos
tanquam sponsos, circumambientes.

543 Hoc cecinisse videtur Isaías c. 4. 1. *Et
apprehendens septem mulieres virum unum in
die illa, dicentes: panem nostrum comedemus,
& vestimentis nostris operiemur: tantummodo
invocetur nomen tuum super nos; aufer oppro-
rium nostrum.* Quibus verbis significatur
literali sensu, virorum paucitas adeò tanta,
post Judæorum cladem, ut septem feminæ
(id est, plurimæ) unum virum circumda-
bunt, cuius ambibunt nuptias non minori stu-
dio, quam à juvene amoris impatienti ambi-
ri solent fæminarum. Illæ verò hoc unum
dumtaxat expostulant, ut sterilitas oppro-
rium inter Hebræos gravissimum auferatur,
suscepta à viro sobole. Haec est ita habeant;
arridet S. Hieronymi mens referentis in sen-
su allegorico has septem mulieres ad toutidem
Spiritus Sancti dona, seu Virtutes: *Septem
mulieres, id est septem gratiæ Spiritus Sancti,
qua in hominibus semper patiebantur oppro-
rium.* Subscribit S. Basil. ad cap. 4. Isaías
ita præclarè: *Quasi consumelut atroci per-
celluntur Virtutes, cum nemo adsit, qui eas
completeatur, ipsifque fixius adhærescat. Sed
& viduate quasi sunt, laborantes inopia ani-
ma, que eas excipiatur.* Virtutes ergo, ut illud
tum opprorium auferatur, anxiè & studio-

*Lia, & Ra-
chelis con-
tentio pro
Jacobo.*

Richar.

*In Lia, &
Rachele
Virtutes
designata.*

Isa. 4. 1.

*Per septem
mulieres fa-
cilitate vir-
tutes.*

S. Basili.

sè ambiunt unius viri nuptias; contendunt
que singulæ tanto viro gloriari: qui Christus
est in primis, Martyrum Princeps hu-
mana natura indutus, in qua Virtus glorio-
sum quid habet, & splendidum, nempe quod
à laboribus, cruciamentis, & morte facun-
detur: deinde quivis ex Martyribus, à qui-
bus hoc Virtutum opprorium ablatum est
per martyrium prolixi dñvinissime ferax, vir
certè appellatur; cuius nomine Virtus deinceps
nuncupetur: *Tantummodo invocetur no-
men tuum super nos.* Ut enim Cicero Tufcul. Cicero:

2. Appellata est ex viro Virtus. Viri autem
propria maxime est fortitudo, ejus munera *A viro Vir-
duo maxima sunt, mortis dolorisque contemp-
tus dicta.*

Imbecilla, ac debilis videbatur esse Virtus,
nec virtutis nomine glorabatur, dum
viri strenui desiderabant, qui ardua quæ-
vis, & acerbissima tormenta pro Christo he-
roicè perferret. Ubi autem hujusmodi vi-
rorum copia adfuit, jam virtus ostenditur esse
Virtus à viris mortis, dolorisque contem-
toribus: jam bellicosa appetit, mascula, ro-
busta, generosa, heroica Martyribus bellico-
sis masculis, robustis, generosis, heroicis;
quos ea propter virtutes omnes contentiosè
circumambiant. Verè Philo Judæus lib. de Philo:
profugis: *Virtutes omnes habent appellaciones
femininas, vires autem, & actiones virorum virtutes
perfectissimorum.* Sic itaque virtutum oppro-
brium est omnino ablatum: jam non atroci
contumelia affecta, cum infiniti propemodo
Martyribus adfint, qui eas complexi sunt,
ipsique fixius adhæsere: jam non viduatæ,
sed uxoratæ viris strenuissimis per quos nu-
merosè potiuunt prole: jam non inopiæ ani-
mæ laborantes, quæ eas excipiunt; cum tot
Martyres sint tantopere erga eas affecti di-
lectione, ut horrente potius cruciamenta, &
mortem ipsam generose, & gaudenter susci-
piant, quam ab earum amplexibus, & oculis
dimoveantur. *Los Martyres se mueren, y
mueren por la Virtud.* Quid mirum eorum
nuptias ambient Virtutes ipsæ?

544 Ecclesiæ Christianæ, atque adeò Vir-
tutum omnium antea despectarum, & inopiæ
virorum laborantium, illa est oratio apud Re-
gium Vatem Ps. 118. 22. *Aufer à me op-
probum, & contemptum: quia testimonia tua
exquisivi.* S. August. concione 9. in hunc Ps.
ex Græco legit, *quia martyria tua exquisi-
vi.* Ubi posuit etiam Martyria accipi pro
Martyribus, quomodo vers. 24. consilium pro
consultere metonymicè, ut observat ibi Ge-
nebrardus. Exquisierunt ergo, Virtutes stu-
diosè, & contentiosè martyria, & Martyres
ipso, ut à se opprobrium auferretur, & vi-
ros haberent strenuissimos illarum propugna-
tores usque ad vitæ dispendium. Quod ora-
verant, exoraverunt: *etenim federunt Prin-
cipes, & adversum me loquebantur.* Certe
federunt, & loquebantur Tyranni odio cer-
to adversus virtutes Christianas, quæ illis
erant vehementer exosæ, & contemptæ. Ut
enim sapienter ibi S. Hieronymus: *Quod
in hoc versiculo Propheta in se loquitur, fu-
turum Apóstolis, reliquaque Martyribus vi-
det.* Qui multa coram Regibus, & Praesi-
bus. Domino etiam hoc prænuntiante, perpe-
si sunt. Similiter S. Hilarius, S. Beda, S.
Bruno, S. Ambrofius, & alii. Cæterum quid
ibi tunc Martyres? Quid inde splendoris,
& honoris virtutibus ipsi! *Virtutes de Mar-
tyrum*

S. Hiero.